

Datum
2020-05-26

Yttrande

Diarienummer
TN-2020-1048

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från kommunstyrelsen angående utredning om visselblåsarfunktion i Malmö stad, STK-2019-543 STK-2019-543

Tekniska nämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Med anledning av motion av Helena Nanne (M) angående meddelarfriheten i Malmö stad, STK-2018-278, beslutade kommunfullmäktige den 21 mars 2019 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheterna för införandet av ett anonymt system för visselblåsare. Stadskontoret har nu utrett möjligheten för införandet av ett anonymt system för visselblåsare. Tekniska nämnden har tidigare givits möjlighet att yttra sig över motionen. Inställningen var då att befintliga styrdokument, lagar tillsammans med stadens värdegrund gav tillräckligt skydd mot korruption och oegentligheter i staden. Tekniska nämnden har nu även givits möjlighet att yttra sig över stadskontorets utredning, som föreslår att en visselblåsarfunktion ska införas i staden. Tekniska nämnden ställer sig positiv till att en visselblåsarfunktion införs i staden.

Yttrande

Stadens förtroende

Korruption har allvarliga skadeverkningar och kan minska medborgarnas förtroende för kommunen. Regeringsformens portalparagraf slår fast att all offentlig makt i Sverige utgår från folket. Denna överordnade princip innebär att varje kommunanställd ska ha som utgångspunkt i sitt arbete att det är medborgarna som är uppdragsgivaren. Att slå larm, internt eller externt, om missförhållanden inom myndigheterna är i detta sammanhang något som ligger i rollen som anställd inom kommunen. Omständigheterna kring en misstanke om korruption och andra oegentligheter kan variera. Det är också av denna anledning viktigt att medarbetare och andra erbjuds flera kompletterande vägar för att rapportera om sina misstankar.

En visselblåsarfunktion kan bidra till att bryta en eventuell tystnadskultur inom en organisation och även ha en symbolisk betydelse, för att signalera att myndighetens ledning tar korruptionsfrågor på allvar. En visselblåsarfunktion kan endast vara ett komplement till grundlagen. Det beror på att grundlagen ger ett särskilt skydd för kommunanställda genom reglerna om meddelarskydd, meddelarfrihet och efterforskningsförbud. För många myndigheter kan det dock vara motiverat att gå ett steg längre än lagen och överväga en särskild visselblåsarfunktion, vilket tekniska nämnden anser att det är utifrån dess verksamhet.

Verksamhetens karaktär

Sedan tekniska nämndens yttrande över motion av Helena Nanne (M) angående meddelarfriheten i Malmö stad, STK-2018-278, har Europeiska rådet 2019 antagit Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (visselblåsardirektivet), vilket innebär att det senast 2021 blir obligatoriskt för kommuner med fler än 10 000 invånare att skapa en intern rapporteringskanal. Detta innebär att Malmö stad kommer att behöva uppfylla lagkravet på att inrätta en sådan intern rapporteringskanal.

Tekniska nämndens verksamhet innefattar flera områden där det finns en risk för att utsättas för otillbörlig påverkan och andra oegentligheter. Områden och situationer som anses särskilt riskfyllda är upphandling, när stora in- och utbetalningar sker, vid kontakt med många externa aktörer samt vid en stor exponering mot utpekade områden som till exempel byggsektorn.

För myndigheter med många externa kontakter kan det vara lämpligt att ha en visselblåsarfunktion som är öppen även för personer utanför myndigheten eller genom andra kanaler möjliggöra för personer utanför myndigheten att göra anmälningar eller lämna synpunkter. Framförallt för att det ska finnas möjlighet för externa visselblåsare, till exempel leverantörer, att på ett enkelt sätt anmäla missförhållanden men också för att så långt som möjligt även kunna göra det anonymt.

Som ett komplement och för att säkra anonymitet, neutralitet och förtroende rekommenderas också att Malmö stad, likt Lunds kommun, har en extern upphandlad mottagare av visselblåsarärenden. Tanken är att en person ska kunna lämna uppgifter i visselblåsartjänsten och fortfarande vara anonym och utan att det blir en allmän handling så länge detta inte lämnats vidare till kommunen.

Tekniska nämnden anser remissen besvarad med vad som framförts i yttrandet.

Ordförande

.....
Andréas Schönström (S)
.....

Nämndsekreterare

.....
Philip Lee
.....